

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1591/19
20.5.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Милице Аксентијевић и Александре Ђорђевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Јешић, адвокат из Новог Београда, улица Булевар Михајла Пупина број 9/81, против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, улица Бирчанинова број 5, ради накнаде штете и исплате ренте, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П.бр. 1262/11 од 23.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 20.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужене као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П.бр. 1262/11 од 23.11.2018. године у ставовима првом, другом, четвртном и делу става петог изреке којим је одлучено о висини трошкова поступка.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у преосталом делу става петог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П.бр. 1262/11 од 23.11.2018. године којим је одлучено о камати, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, да тужиоцу АА из ..., на износ трошкова поступка од 304.260,00 динара, исплати законску затезну камату почев од дана када наступе услови за извршење до исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења, док се захтев за исплату камате почев од дана пресуђења до дана извршности пресуде **ОДБИЈА**, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име материјалне штете – изгубљене зараде исплати за период од маја 2010. године закључно са јуном 2017. године месечне износе ближе одређене у том ставу изреке, са припадајућом каматом. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу убудуће на име месечног износа ренте плаћа износ од 17.268,00 динара почев од 01.07.2017. године са доспећем 15. у месецу за текући месец,

са законском затезном каматом почев од доспелости сваке појединачне месечне ренте до коначне исплате, све док за то буду постојали законски услови или одлуком суда висина ренте не буде измењена на захтев оштећеног или на захтев штетника, с тим да се заостали, а неисплаћени износи ренте почев од 01.07.2017. године исплате одједном. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да му тужена на име материјалне штете због изгубљене зараде за период од септембра 2007. године закључно са априлом 2010. године исплати преко досуђених, а до тражених износа са каматом, појединачно опредељене месечне износе у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке одређено је да се овом пресудом мења пресуда Општинског суда у Ваљеву П.бр. 101/06 од 05.09.2007. године у делу става првог изреке који се односи на ренту за период почев од 01.07.2017. године. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 304.260,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 23.11.2018. године, до исплате.

Против ставова првог, другог, четвртог и петог изреке побијане пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 360. став 1. ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде у оквиру законских овлашћења из одредбе члана 372. ЗПП ("Службени гласник РС", бр.125/04 и 111/09), чије се одредбе примењују на основу члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, 49/13 - одлука Уставног суда, 74/13 - одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1, 2, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима у жалби тужене, није учињена ни битна повреда из тачке 12. исте законске одредбе, будући да је изрека пресуде јасна и разумљива, да непротивречи сама себи ни разлозима који су дати о свим одлучним чињеницама, а јасно и недвосмислено произилазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Општинског суда у Ваљеву П.бр. 101/06 од 05.09.2007. године која је постала правноснажна 06.08.2008. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да исплати тужиоцу накнаду материјалне штете – изгубљене зараде за период од 01.01.1991. године закључно са августом 2007. године, као и месечну ренту у износу од 2.607,30 динара почев од 01.09.2007. године па убудуће. У време одређивања висине ренте радна способност тужиоца била је умањена за 10% услед рањавања на ратишту 1991. године. Након доношења наведене пресуде тужиочево здравствено стање се погоршало, тако да му је радна способност додатно умањена. На основу налаза и мишљења вештака медицине рада од 13.10.2016. године утврђено је да је код тужиоца дошло до умањења радне способности у односу на претходно вештачење у поступку Општинског суда у Ваљеву у предмету П.бр. 101/06, да повреда грудног коша коју је тужилац задобио приликом рањавања има за последицу оштећење плућне функције због посттрауматске атхезије плућне марамице са прогресијом налаза у односу на спирограм урађен након повређивања, да тужилац није способан за послове који захтевају тешка физичка оптерећења и напрезања, да није способан за рад у

неповољним микроклиматским и климатским условима ни у присуству респираторних иританаса, те да процентуално изражен губитак радне способности за послове у пољопривреди износи 30% и директна је последица предметног повређивања. На основу налаза и мишљења вештака пољопривредне струке од 15.12.2014. године и његове допуне од 18.06.2017. године утврђено је да је на основу приноса ратарских и воћарских култура и површине на којој се узгајају, као и просечних цена производа (које су увећане у односу на раније посматрани период), а имајући у виду и узгој стокe у домаћинству тужиоца, одређен годишњи приход тужиочевог домаћинства обрачунат по одбитку расхода за период од 2007. до 2017. године, као и месечни износи накнаде који припадају тужиоцу због губитка у заради имајући у виду умањење радне способности од 10% (због чега је морао да радно ангажује трећа лица), и то за 2007. годину у износу од 2.955,00 динара, за 2008. годину 3.332,50 динара, за 2009. годину 3.587,50 динара, за 2010. годину 3.750,00 динара, за 2011. годину 4.225,00 динара, за 2012. годину 4.534,00 динара, за 2013. годину 4.957,00 динара, за 2014. годину 5.230,00 динара, за 2015. годину 5.517,50 динара, за 2016. и 2017. годину по 5.755,00 динара. На основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Милана Мандића од 19.02.2018. године обрачуната је разлика између месечних накнада по налазу вештака пољопривредне струке и досуђене ренте у износу од 2.607,30 динара за период од септембра 2007. године закључно са септембром 2016. године у месечним износима имајући у виду дотадашње умањење радне способности тужиоца, а од октобра 2016. године када је утврђено увећано умањење радне способности за 30% закључно са јуном 2017. године, вештак је утврдио да месечна накнада штете износи 17.268,00 динара, да умањена за износ досуђене ренте по ранијој пресуди од 2.607,30 динара износи 14.660,97 динара, а да висина изгубљене зараде у последњем месецу посматраног периода у јуну 2017. године у износу од 17.268,00 динара представља висину будуће месечне ренте коју би му требало исплаћивати док за то постоје законски услови.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано, правилном оценом изведених доказа у смислу члана 8 ЗПП. Наводима у жалби тужене правилност чињеничног утврђења до кога је дошао првостепени суд прихватајући налаз и мишљења вештака пољопривредне, економско-финансијске струке и вештачење за област медицине рада на које парничне странке нису истакле примедбе, као и исказ тужиоца саслушаног у својству парничне странке, те правноснажну пресуду Општинског суда у Ваљевоу П.бр.101/06 од 05.09.2007. године, није доведена у сумњу. Стога, навод у жалби којим тужена оспорава утврђени проценат умањења радне способности тужиоца од 30 % без утицаја је на правилност утврђених чињеница, имајући у виду да је исто засновано на налазу и мишљењу вештака медицине рада овлашћеног да процени умањење радне способности оштећеног, који налаз тужена није оспоравала током првостепеног поступка, па сада ове наводе не може са успехом истицати у жалби. Стим у вези, ни околност да тужиоцу није утврђен ратни војни инвалидитет такође није од значаја за умањење радне способности које је наступило код тужиоца за обављање послова у пољопривреди и чији је процентуално изражен губитак директна последица рањавања.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право, одредбе чл. 188 став 1, 189, 195. став 2. и 196. Закона о облигационим односима - ЗОО када је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од маја 2010. године закључно са

јуном 2017. године, односно за исплату увећане ренте од 01.07.2017. године па убудуће.

Одредбом члана 196. ЗОО, прописано је да суд може на захтев оштећеника убудуће повећати ренту, а може је на захтев штетника смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке. Дакле, у поступку по захтеву за повећање ренте као што је то у конкретном случају, тужилац мора да докаже да су се околности знатно измениле у таквом смислу да је разлика између стварних прихода и оних које тужилац може да оствари већа, а што је последица измењених околности, јер рента у имовинско-правном смислу представља штету која се досуђује због умањења радне способности, али тек ако услед тог умањења настаје губитак зараде коју је до повреде остваривао, односно коју би могао да оствари – потенцијалну зараду. Приликом одлучивања о захтеву оштећеног за повећање ренте не води се рачуна о порасту трошкова живота и опадању куповне моћи новца, него само о порасту зараде коју би оштећени остваривао. Битно је утврдити губитак могућег прихода у садашњим околностима, односно разлику између чистог прихода који би тужилац остварио да није било штетног догађаја и чистог прихода који тужилац остварује са преосталом радном способношћу, имајући при томе у виду и животну доба тужиоца, и радни капацитет који се смањује након зрелог животног доба.

У конкретном случају, знатније су се промениле околности у вези са досуђеном рентом које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке, а због којих тужилац трпи сада већу штету у поређењу са оном која је утврђена у време доношења раније одлуке о ренти (повећање цена пољопривредних производа и чистог прихода од пољопривредне производње, као и погоршање здравственог стања тужиоца и додатно умањење његове радне способности због које тужилац у већем обиму мора да ангажује трећа лица), а чија висина је утврђена на основу обављених вештачења у поступку. Тужилац је доказао да су се околности знатно измениле у таквом смислу да је разлика између чистог прихода који би тужилац остварио да није било штетног догађаја и оног који остварује у складу са преосталом радном способношћу и радним капацитетом већа, а што је последица измењених околности. Приликом одлучивања о захтеву тужиоца за повећање ренте првостепени суд није водио рачуна о порасту трошкова живота и опадању куповне моћи новца, на шта жалба указује, већ о порасту зараде коју би тужилац остваривао да није било штетног догађаја. Штета која је наступила од подношења тужбе до доношења одлуке нема карактер ренте, већ накнаде доспеле штете због изгубљене зараде услед неспособности за рад, а од пресуђења има карактер будуће штете, односно ренте.

Имајући у виду да тужена која у жалби оспорава висину досуђених износа, у првостепеном поступку није предложила доказе о чињеницама које би спречиле остваривање права тужиоца у досуђеним износима, што је њена обавеза у смислу члана 223. став 3. ЗПП, па је стога правилан закључак првостепеног суда да тужиоцу припада измена досуђене ренте за период као у ставовима првом и другом изреке побијане пресуде, у износима појединачно опредељеним у том ставу. Правилна је и одлука првостепеног суда у делу у коме је одлучено о захтеву за камату на досуђени износ материјалне штете, јер сходно члану 277, 185. став 3, 186. и 189. став 2. ЗОО тужиоцу законска затезна камата припада од дана доспелости материјалне штете до исплате, а од 01.07.2017. године на износ сваке појединачне месечне ренте са доспећем 15-тог у месецу за текући месец.

Неосновано се наводима жалбе тужене указује да су нејасни разлози да је суд тужиоцу од октобра 2016. године до јуна 2017. године досудио накнаду у износу од 14.660,97 динара а од 01.07.2017. године 17.268,00 динара, односно из ког разлога је дошло до наглог повећања ренте. Ово са разлога што је од октобра 2016. године првостепени суд имао у виду умањење радне способности тужиоца утврђено налазом и мишљењем вештака медицине рада и с тим у вези смањену могућност обављања послова у домаћинству, услед чега је имао веће издатке за ангажовање трећих лица за обављање радова у пољопривреди (уместо дотадашњих 30 радних дана годишње, сада 90 радних дана у току године), што је довело до већег губитка у чистом приходу тужиоца у односу на околности које је суд имао у виду приликом досуђивања раније ренте и доспеле штете до октобра 2016. године, с тим што је од 01.07.2017. године досуђен износ измењене ренте за убудуће (без умањења на име досуђене ренте по ранијој пресуди од 2.607,30 динара). Без значаја су и наводи у жалби тужене да тужилац од прихода у пољопривреди може солидно да живи, будући да исти немају утицаја на другачије одлучивање.

Имајући у виду изложено, применом члана 375. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Потврђена је, применом члана 387. тачка 2. ЗПП, и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредби чл. 149. и 150. ЗПП, а њихова висина одмерена правилном применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Међутим, приликом доношења одлуке о камати на досуђене трошкове, првостепени суд је неправилно применио материјално право. У вези са законском затезном каматом на износ трошкова парничног поступка Уставни суд је у одлуци Уж 9130/2013 од 08.05.2015. године закључио да даном доношења одлуке настаје обавеза на страни дужника да накнади супротној странци трошкове поступка и да дужник пада у доцњу када одлука о трошковима поступка постане правноснажна (било протеком рока за жалбу уколико се странка није жалила, било доношењем правноснажне одлуке по жалби) и када протекне рок за њено добровољно испуњење, сходно члану 324 став 1 ЗОО и 345 ЗПП, па је тек од тада дужан да плати законску затезну камату на досуђени износ трошкова поступка.

Следствено изнетом, применом члана 387. тачка 3. ЗПП одлука о трошковима парничног поступка у наведеном делу преиначена је и одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Снежана Живковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић